

HRVATSKI ŽELJEZNIČKI MUZEJ

Mihanovićeva 2, 10000 Zagreb, tel. 37-82-862

1. SKUPLJANJE GRAĐE

1.1. Skupljanje građe otpisom

Tijekom 1997. godine inventar Muzeja povećan je za 10 novih predmeta prikupljenih uglavnom na temelju otpisa sredstava u ustrojbenim jedinicama Hrvatskih željeznica, što je i osnovni način prikupljanja građe u Muzeju. Naveden broj nešto je manji u odnosu prema broju novoevidentiranih predmeta u 1996. godini, i to zbog pomanjkanja prostora. Stoga je najveći broj predmeta utvrđenih kao muzejska građa ostao pohranjen u ustrojbenim jedinicama HŽ-a. Od prikupljenih predmeta kao najznačajnije možemo izdvojiti parnu lokomotivu serije 152 i pružnu ručnu trokolicu.

1.2. Skupljanje građe zamjenom

U posjed parne lokomotive serije 152 došli smo zamjenom s Tehničkim muzejem iz Budimpešte (Republika Mađarska), koji je tom zamjenom dobio lokomotive 11-001 iz fundusa Hrvatskog željezničkog muzeja. Zamjenjena lokomotiva serije 152, originalne oznake MAV 377-443, izgrađena je 1899. godine u Budimpešti. Lokomotive navedene serije u nas su najprije vozile na pruzi Zaprešić-Varaždin, a kasnije i na drugim hrvatskim prugama sporednog značenja. Od tridetak lokomotiva, koliko ih je bilo u voznom parku Hrvatske, nije ostala sačuvana niti jedna, čime je i opravdana zamjena. Lokomotive navedene serije imaju snagu 162 kW, težinu 21 700 kg, dužina im je 8 105 mm, a dosežale su brzinu od 45 km/h.

2. ZAŠTITA

2.1. Preventivna zaštita

Obavljena je preventivna zaštita samo jedne parne lokomotive.

3. DOKUMENTACIJA

3.1. Inventiranje

Tijekom godine obavljeno je 12 upisa tehničke dokumentacije o izgradnji željezničkih pruga u Hrvatskoj.

3.2. Fototeka

U 1997. godini pribavljeno je ili snimljeno 218 fotografija koje se odnose na 135 pojedinačnih tema - željezničkih kolodvora, vučnih i vučenih

vozila, uređaja i opreme na željeznici ili značajnih događaja za Hrvatske željeznice.

3.3. Videoteka

U inventar Muzeja preuzete su i dvije videokazete vezane za 150. obljetnicu željeznice u Sloveniji i 150. obljetnicu željeznice u Mađarskoj.

4. KNJIŽNICA

Donacijom željezničkih umirovljenika i drugih osoba te preuzimanjem tiskovina iz opusa izdavaštva Hrvatskih željeznica knjižnički fond Muzeja obogaćen je s 97 primjeraka pravilnika, časopisa, prigodnih publikacija i kataloga.

5. STALNI POSTAV

Stalni postav postoji samo u odjelu Hrvatskoga željezničkog muzeja u Vinkovcima, a vezan je za razvoj i dokumentiranje razvoja željezničkog sustava u vinkovačkom čvorištu.

6. STRUČNI RAD

6.1. Ekspertize

Tijekom godine obavljena je ekspertiza dokumentacije, uređaja, uporabnih predmeta, fotograđe i pisane građe vezane za 120. obljetnicu prvih pruga u Dalmaciji. Ekspertizu je valjalo obaviti radi organiziranja i postavljanja prigodne izložbe u Splitu i Šibeniku.

6.2. Posudba

Odjelu za mladež Gradske knjižnice Zagreb posuđene su fotografije željezničkih objekata u Zagrebu iz prvih godina njihove izgradnje, publicirana građa vezana za taj dio željezničke povijesti te manji uređaji i predmeti znakoviti za željezničku djelatnost. Navedeni je materijal korišten za izložbu *Čim se sedneš, već mašina fučka*, postavljenu u prostoru knjižnice u sklopu obilježavanja Dana Hrvatskih željeznica i Dječjeg tjedna.

6.3. Sudjelovanje na kongresima, seminarima

Helena Bunijevac prisustvovala je stručnim predavanjima vezanim za razvoj i primjenu novih metodoloških postupaka u prezentiranju Muzeja u Republici Sloveniji.

6.4. Publicistička djelatnost

U svakom od 12 brojeva *Željezničara*, mjesečnog glasila HŽ-a, prof. Helena Bunijevac objavila je stručne prikaze i obrade pojedinih dijelova povijesti željeznice u Hrvatskoj. U istom je glasilu objavila i 15 članaka vezanih za aktualna događanja u Hrvatskome željezničkom muzeju (aktivnosti oko zamjene parne lokomotive 11-001, susret prve generacije polaznika *Željezničke tehničke škole*, izvješća o prikupljanju muzejske građe, prikaze o postavljenim izložbama Muzeja...), ali i događanja na području muzeološke djelatnosti u zemlji i inozemstvu (aktivnosti projekta *Cvijet*, problemi tržišnog poslovanja Muzeja, prikaz stručnog putovanja u Sloveniju...). Također je u Slobodnoj Dalmaciji, u jednotjednom nastavku objavila podlistak *120 godina prvih pruga u Dalmaciji*, u Zrcalu, podlisku Matice hrvatske, stručni članak *Parostroj i u Moslavini*, u Euro City reviji prikaz povijesti i obilježavanja 120. obljetnice prvih dalmatinskih pruga pod naslovom *Tradicija kao zalag budućnosti*.

7. IZLOŽBENA DJELATNOST

7.1. Studijska izložbena djelatnost

U Županijskome muzeju u Šibeniku Hrvatski je željeznički muzej postavio izložbu *120. godina prvih dalmatinskih pruga 1877-1997*. Izložba je bila otvorena od 13. do 23. studenoga.

7.2. Edukativna izložbena djelatnost

Suradnjom Gradske knjižnice Zagreb, Odjela za mladež, i Hrvatskoga željezničkog muzeja u prostoru Knjižnice bila je postavljena izložba na temu *135 godina do dolaska prvog vlaka u Zagreb*. Izložba je trajala od 29. rujna do 10. listopada, a edukacijski je bila usmjerena prema djeci i mladeži.

7.3. Skupna izložbena djelatnost

Udruga željezničara amatera Plavo svjetlo i Hrvatski željeznički muzej zajedno su izlagali u Muzejskom prostoru u Splitu u povodu obilježavanja 120. obljetnice izgradnje prvih dalmatinskih pruga. Izložba je bila otvorena između 3. i 11. listopada.

8. IZDAVAČKA DJELATNOST

Sve izložbe bile su popraćene prigodnim plakatima i katalozima. Osim toga prigodom 120. obljetnice dalmatinskih pruga tiskana je prigodna brošura.

9. EDUKATIVNA DJELATNOST I ODNOSI S JAVNOŠĆU (PR)

9.1. Edukativna djelatnost

9.1.2. Stručna predavanja

Prof. Helena Bunijevac održala je 30. rujna u zagrebačkoj Gradskoj knjižnici, na Odjelu za mladež, učenicima OŠ Petra Zrinskog predavanje o uspostavi i prvim danima željezničkog sustava u Zagrebu. Malo potom, 6. studenoga, održala je u Banovoj Jarugi ogledno predavanje o uspostavi pruge Dugo Selo - Novska, Banova Jaruga - Pakrac, a 28. studenoga i u Novskoj.

9.1.2. Specijalna vodstva

Iako Muzej nema stalni postav, ima stalan krug svojih posjetitelja. To su, prije svega, studenti zagrebačkog Filozofskog fakulteta, Odsjeka informatologije i muzeologije, udruge željezničarskih umirovljenika, ljubitelji željeznice i ostali pojedinci. Za sve njih organizirana su specijalna vodstva prilagođena životnoj dobi posjetitelja i svrsi njihova posjeta.

9.2. Odnosi s javnošću (PR)

Otvorenje svake izložbe i održavanje predavanja bili su popraćeni prigodnim nastupima na radijskim i televizijskim postajama grada Zagreba, Županije splitsko-dalmatinske i Županije šibensko-kninske, te napisima u dnevnim glasilima.

10. UKUPAN BROJ POSJETITELJA

S obzirom na to da Muzej još nije otvoren za javnost, posjetilo ga je samo 156 osoba.